

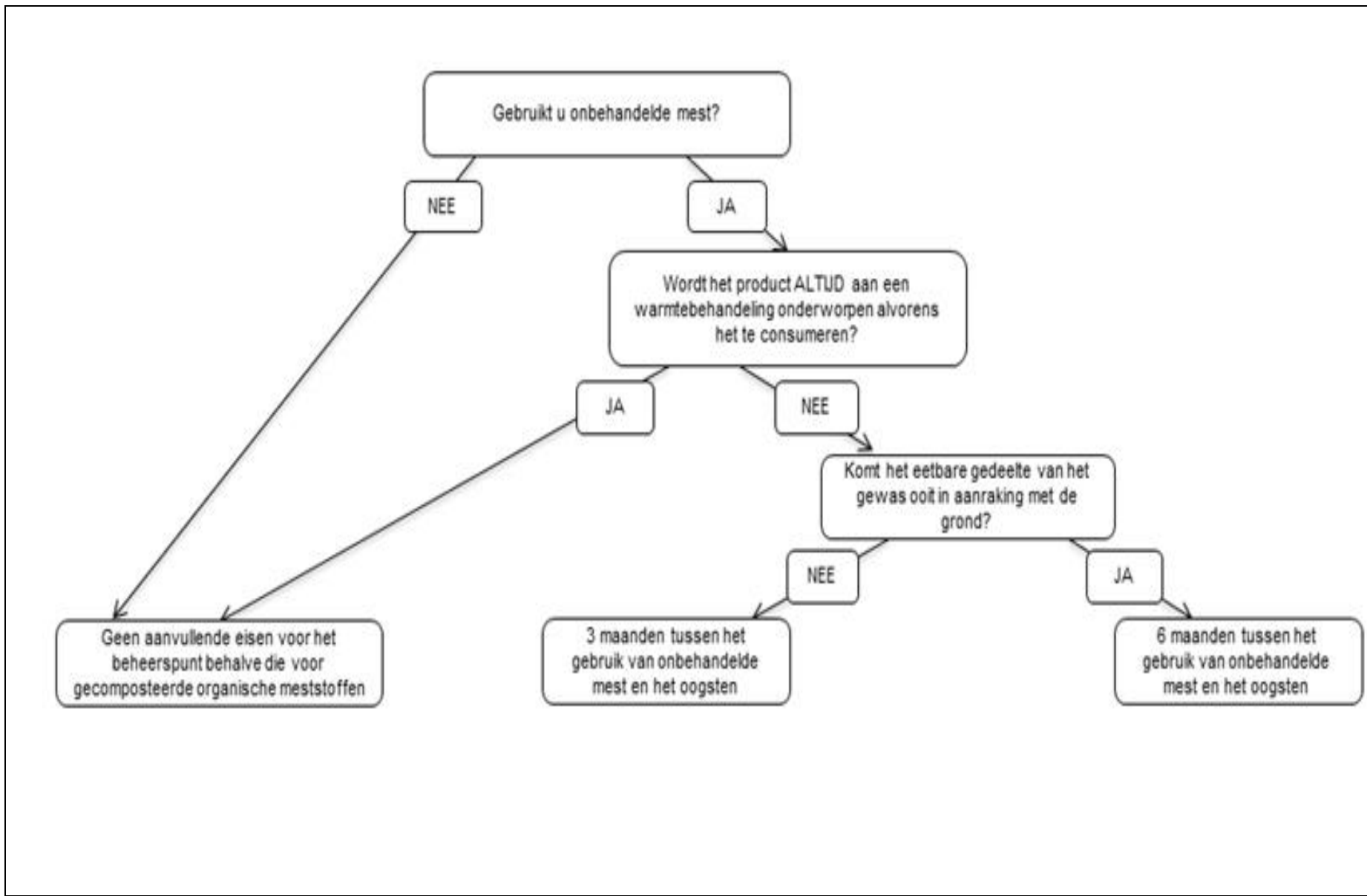
Nieuwe versie GlobalGap

HET GEBRUIK VAN MEST EN MESTSTOFFEN VAN DIERLIJKE OORSPRONG

Mest en andere natuurlijke meststoffen zijn een potentiële bron van microbiële gevaren. Producenten dienen een risico-inventarisatie uit te voeren van alle toepassingen van organische meststof (CB 4.4.2 (M)) en passende maatregelen te nemen om risico's te managen.

Men gaat ervanuit dat het gebruik van mest of compost die een gecontroleerd composteerproces met een passend 'tijd- en temperatuurregime' heeft ondergaan een lager risico van ziektekiemen met zich meebrengt. Daarom is het composteren van deze natuurlijke meststoffen de beste manier om het risico van ziektekiemen te verkleinen.

Indien producenten dierlijke vaste of drijfmest gebruiken die niet gecomposteerd of op andere wijze behandeld is om menselijke ziektekiemen (onbehandelde mest) te doden, moet de volgende beslissingsboom worden gevolgd (FV. 4.2.1 (M)).

De onderstaande tabel is een hulpmiddel dat helpt de meest voorkomende gevaren bij het gebruik van onbehandelde of behandelde mest of organische meststoffen te identificeren en er staan voorbeelden in van alternatieven om de gevaren tegen te gaan. Deze moeten worden aangepast aan de bedrijfsspecifieke activiteiten. Producenten moeten de tabel alleen als leidraad beschouwen en niet als een uitputtende en unieke lijst.

Gevaarbron (voorbeelden)	Alternatieven om de gevaren tegen te gaan (voorbeelden)
<p>Het gebruik van onbehandelde organische meststoffen (mest).</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Deze meststoffen moeten ten minste drie tot zes maanden voorafgaand aan het oogsten van het product in de bodem worden ingewerkt, afhankelijk van of het eetbare gedeelte van het gewas al dan niet in aanraking met de grond groeit. FV. 4.2.1 (M)). Zie de beslissingsboom hierboven. • Er moet rekening worden gehouden met de schuinte van het land om te voorkomen dat onbehandelde mest in waterbronnen of gewassen terecht komt. • Het in de bodem inwerken van toegepaste mest kan bijdragen aan het verminderen van afstroming en het risico van verontreiniging van waterlopen, naburige velden etc. Deze praktijk wordt aanbevolen.
<p>De opslag van zowel onbehandelde als behandelde organische meststoffen, compost of mest.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Moet zich op grote afstand van waterbronnen bevinden. Fysieke barrières kunnen helpen uitspoelwater in te sluiten, zodat dit niet in watersystemen terecht kan komen. • Moet worden beschermd tegen regen om uitspoelwater, verspreiding door de wind, dieren etc. te vermijden. • Verkeer van mensen, dieren of machines over onbehandelde organische meststoffen moet worden vermeden. • Breng de mestopslag niet aan nabij productiearealen voor vers fruit en verse groenten of nabij gebieden die gebruikt worden voor de opslag van oogstgereedschappen en -materialen.

<p>Het gebruik van compost of behandelde mest.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Tijdens het composteren is blootstelling aan temperaturen van hoger dan 55 °C gedurende drie dagen voldoende om pathogene organismen te doden. De mesthoop/-stapel moet gekeerd worden om ervoor te zorgen dat alle delen van het materiaal aan het bovenstaande temperatuurregime worden blootgesteld. • Als compost van behandelde mest wordt gekocht, moet de leverancier de behandeling garanderen. • Het in de bodem inwerken van toegepaste gecomposteerde mest kan bijdragen aan het verminderen van afstroming en het risico van verontreiniging van waterlopen, naburige velden etc. Deze praktijk wordt aanbevolen. • Er moet rekening worden gehouden met het interval tussen het toepassen en het telen. Er dient zoveel mogelijk tijd te verstrijken tussen het moment van toepassing van gecomposteerde mest en het oogsten van vers fruit en verse groenten.
<p>Compostering of behandeling van mest op het bedrijf.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Producenten behoren in staat te zijn aan te tonen dat compost aan een gecontroleerd proces is onderworpen. In de registraties zou onder andere kunnen worden opgenomen: gegevens van het composteringsregime, de behandeldata, in de mesthoop bereikte temperaturen. • Breng mestopslag- of -behandellocaties niet aan nabij productiearealen voor vers fruit en verse groenten of nabij gebieden die gebruikt worden voor de opslag van oogstgereedschappen en -materialen. • Fysieke barrières kunnen helpen uitspoelwater in te sluiten, zodat dit niet in watersystemen terecht kan komen.
<p>Apparatuur die wordt gebruikt voor de behandeling en toepassing van</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Apparatuur (zoals trekkers, vrachtwagens en bedrijfsvoertuigen) en gereedschappen kan/kunnen gewassen besmetten doordat ze vanaf behandelings- of opslaglocaties of met mest behandelde gebieden worden verplaatst. Alle apparatuur die in contact is geweest met onbehandelde mest (bijv. trekkers, gereedschappen) zou moeten worden gereinigd alvorens

onbehandelde of gecomposteerde mest.	te worden toegelaten tot percelen waar geoogst wordt.
Het gebruik van mest (behandeld of onbehandeld) op naburige grond.	<ul style="list-style-type: none"> • Voorkom mogelijke besmetting door mest van naburige grond. Kijk naar uitspoelwater of verontreiniging via irrigatiekanalen. Zware regenval op een mesthoop kan ertoe leiden dat uitspoelwater voorafgaand aan of tijdens het oogsten naar teeltvelden wegsijpelt.
Het type gewas.	<ul style="list-style-type: none"> • Er moet van worden uitgegaan dat laaggroeiende gewassen waar aarde over gespat kan worden tijdens de watergift of tijdens zware regenval meer gevaar lopen, omdat ziektekiemen afkomstig van mest (of andere bronnen) in de bodem kunnen voortleven. De waarschijnlijkheid van verontreiniging is kleiner bij producten waarbij het eetbare gedeelte van het gewas in het algemeen niet in contact komt met de bodem.

Aanpak in Nederland

Er is in Nederland een zogenaamd "harmonisatieoverleg", bezig met het implementeren van de GLOBALG.A.P. -norm in de Nederlandse situatie.

Een lijst met teelten en hun indeling in voornoemde categorieën zal op korte termijn beschikbaar zijn. Daar wordt nu aan gewerkt. Het harmonisatieoverleg maakt hier een voorstel voor welke wordt vastgesteld door de Nationale Technische Werkgroep GLOBALG.A.P. Deze vergadert weer in januari 2016, waarna de lijst zal worden gepubliceerd.

In de komende weken wordt in de praktijk geïnventariseerd bij welke producten de nieuwe regels echt knelpunten veroorzaken die moeilijk of niet op te lossen zijn. In overleg met betrokken (keten-) partijen en organisaties, waaronder het harmonisatieoverleg, is vervolgens te bekijken of hier gezamenlijk oplossingen voor te vinden zijn. Dit kan o.a. door aanpassingen in de dagelijkse praktijk en teeltplanning.

Alternatieven

Voor producten en/of teelten waarvoor geen eenvoudige oplossing te vinden is, blijft de optie van het gebruiken van behandelde dierlijke mest. Ook is uiteraard de toepassing van kunstmest en plantaardige compost mogelijk. Echter dit biedt niet altijd voor iedere teelt een alternatief. Met name in de biologische sector zijn de alternatieven lastig.

LTO Nederland heeft inmiddels met verschillende ketenpartijen contact opgenomen en is betrokken bij de discussie om te komen tot duidelijkheid en daar waar mogelijk oplossingen of alternatieven. Ook wordt er samen met Biohuis en de LTO Vakgroep Biologische Land- en Tuinbouw opgetrokken.